

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Urtos/8/2021
Identifikačné číslo spisu:	7021200595
Dátum vydania rozhodnutia:	10.02.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7021200595.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci odsúdeného E. G. v konaní podľa zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov ohľadom žiadosti odsúdeného o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 10. februára 2022 v Bratislave sťažnosť odsúdeného podanú proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 27. októbra 2021, č. k. 7Ntc/12/2021-31, a takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sa napadnuté uznesenie z r u š u j e a súdu prvého stupňa sa u k l a d á, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) uznesením z 27. októbra 2021, č. k. 7Ntc/12/2021-31, rozhodol podľa § 413 ods. 2 Trestného poriadku („Tr. por.“) o neupustení od výkonu trestu odňatia slobody odsúdeného E. G. uznaného rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 14. novembra 2018, sp. zn. 4Ntc/20/2018.

Proti tomuto rozhodnutiu v lehote podľa § 187 ods. 1 Tr. por. podal sťažnosť odsúdený písomným podaním z 30. novembra 2021, podaným na pošte 2. decembra 2021 (napadnuté uznesenie prevzal 29. novembra 2021), v ktorom uviedol, že správa nemocnice ZVJS je tendenčná, zavádzajúca a už neaktuálna a žiada do konania pribrať znalca z odboru zdravotníctva, onkológie, aby posúdil bezprostredné nebezpečenstvo smrti a možnú liečbu v civile, resp. aktualizovať správu nemocnice ZVJS. Aktuálne je úplne bezvládný so zlomenou chrbticou, má prerušenú liečbu chemoterapiou pre jej neúčinnosť a začína mať čiastočné delírium. Podľa sťažovateľa z dôvodu humánnosti nášho trestného práva v zmysle judikatúry je pre schopnosť výkonu trestu vzhľadom na dĺžku nevykonaného zvyšku trestu pri ťažkej rakovine dôvodné použiť § 413 Tr. por. V jeho prípade výkon trestu prestal plniť svoj účel, bude mať vykonanú polovicu trestu, jeho stav je kritický. Radikálne sa zmenili jeho pomery a zomiera, čo chce v kruhu svojej rodiny. Navrhuje, aby nadriadený súd vo veci rozhodol alebo vec vrátil krajskému súdu na konanie podľa aktuálneho stavu a zmeny pomerov.

Spisový materiál bol predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „sťažnostný súd“) na rozhodnutie o podanej sťažnosti 14. decembra 2021 a vec napadla na rozhodnutie do senátu 5 T, ktorý podľa dotknutého rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhoduje v zložení JUDr. Juraj Kliment, JUDr. Peter Hatala a JUDr. Peter Štíft.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov („zákon č. 549/2011 Z. z.“) súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie vrátane podmieneného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa § 29 zákona č. 549/2011 Z. z. ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa tohto zákona sa použije Trestný poriadok .

Podľa § 192 ods. 1 Tr. por. pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
- b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 194 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie,

- a) rozhodne vo veci sám, alebo
 - b) uloží orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby vo veci znovu konal
- a rozhodol, s výnimkou rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe podľa § 72 ods. 1 písm. a), d) <.> a f) , rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe, ak súd prvého stupňa rozhodol o väzbe po podaní obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste podľa § 76 ods. 3 alebo 4, rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o pokračovaní v ochrannom liečení, prepustení z ochranného liečenia alebo ukončení ochranného liečenia, ak predseda senátu rozhodoval pred ukončením výkonu trestu podľa § 446a ods. 3 alebo 4 a rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o návrhu na umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave podľa § 462.

Podľa § 413 ods. 2 Tr. por. súd môže upustiť od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku, ak zistí, že odsúdený ochorel na nevyliciteľnú životu nebezpečnú chorobu alebo nevyliciteľnú duševnú chorobu.

Po predložení veci Najvyšší súd Slovenskej republiky ako nadriadený súd na podklade riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenou osobou, preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. jednak správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému bola podaná sťažnosť, jednak konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že sťažnosť je dôvodná.

Sťažnostný súd zo spisového materiálu zistil, že rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 14. novembra 2018, č. k. 4Ntc/20/2018-75, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR z 15. júla 2019, sp. zn. 5 Urto 7/2019, bolo podľa zákona č. 549/2011 Z. z. rozhodnuté o uznaní a vykonaní na území Slovenskej republiky rozsudku Korunného súdu v Sheffielde, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, sp. zn. T20177203 z 11. septembra 2017, právoplatného 11. septembra 2017, ktorým bol E. G. uznaný vinným zo spáchania trestných činov v bodoch 1 a 2 znásilnenia podľa § 1 (1) zákona o sexuálnych trestných činoch z roku 2003, v bode 3 vyhrážky zo zabitia podľa § 16 zákona o trestných činoch proti osobe z roku 1861 a v bode 4 z napadnutia so spôsobením ľahkého ublíženia na zdraví podľa § 47 zákona o trestných činoch proti osobe z roku 1861 na skutkovom základe tam uvedenom s uložením trestu odňatia slobody v trvaní jedenásť rokov s tým, že krajským súdom bolo podľa § 517 ods. 2 Tr. por. a § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona rozhodnuté, že odsúdený bude vo výkone trestu odňatia slobody pokračovať bez jeho premeny v ústave na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Odsúdený sa pritom nachádza vo výkone trestu odňatia slobody od 9. decembra 2019 s predpokladaným ukončením výkonu trestu 14. novembra 2027 (so započítaním väzby a trestu, resp.

obmedzenia osobnej slobody vykonaných v štáte pôvodu od 14. novembra 2016 do 9. decembra 2019).

Písomným podaním zo 6. septembra 2021, doručeným na krajský súd 8. septembra 2021, požiadal odsúdený o prerušenie výkonu trestu odňatia slobody, resp. o upustenie od výkonu jeho zvyšku zo zdravotných dôvodov, ktoré sú rozvedené v napadnutom uznesení.

Následne si krajský súd k zdravotnému stavu odsúdeného vyžiadal správu z Nemocnice pre obvinených a odsúdených a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Trenčín (ďalej „Nemocnica pre obvinených a odsúdených“) a obsah zaslanej správy z 29. septembra 2021 je uvedený v napadnutom uznesení.

O žiadosti odsúdeného rozhodol krajský súd tým spôsobom, že

- predseda senátu krajského súdu uznesením z 27. októbra 2021, č. k. 7Ntc/12/2021-35, podľa § 412 ods. 1 Tr. por. neprerušil výkon trestu odňatia slobody odsúdeného (proti tomuto uzneseniu nebola podaná sťažnosť),
- senát krajského súdu na neverejnom zasadnutí uznesením z 27. októbra 2021, č. k. 7Ntc/12/2021-31, podľa § 413 ods. 2 Tr. por. neupustil od výkonu trestu odňatia slobody odsúdeného - ide o prejednávajúcu sťažnosť odsúdeného.

V tejto súvislosti sťažnostný súd uvádza, že pokiaľ obsahom podania odsúdeného bola jednak žiadosť o prerušenie výkonu trestu odňatia slobody, o ktorej má podľa zákona konať predseda senátu, jednak žiadosť o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody, o ktorej má podľa zákona konať senát, mohol o oboch žiadostiach konať a rozhodnúť senát jedným rozhodnutím s dvoma samostatnými výrokmi (Bulletin Najvyššieho súdu ČSR 3/1989-26).

Krajský súd svoje rozhodnutie o neupustení od výkonu trestu odňatia slobody zdôvodnil tým, že zo správy ohľadom zdravotného stavu odsúdeného vyplýva, že Zbor väzenskej a justičnej stráže je schopný zabezpečiť odsúdenému zodpovedajúcu zdravotnú starostlivosť, aj keď ide o ochorenie nevyliciteľné a zobral do úvahy aj dĺžku nevykonaného trestu s tým, že vzhľadom na závažnosť spáchanej trestnej činnosti je v záujme dosiahnutia účelu trestu, aby odsúdený vykonával uložený trest naďalej.

Sťažnostný súd si po predložení spisu vyžiadal z Nemocnice pre obvinených a odsúdených aktualizáciu ich správy z 29. septembra 2021 ohľadom zdravotného stavu odsúdeného. Podľa aktualizovanej správy z 25. januára 2022, č. p. N ZVJS-00186/27-TN-2022, podľa posledného vyšetrenia zo 14. decembra 2021 je u odsúdeného prítomná progresia daného onkologického ochorenia (zhubný nádor ľavej obličky, jej úplné odstránenie aj s nadobličkou a čiastočné odstránenie pravej nadobličky s následnou generalizáciou ochorenia v apríli 2021 so vznikom viacpočetných rozsiahlych metastatických lézií do pravej obličky a nadoobličky, pľúc a kostí) a pribudli veľkosťou i počtom metastázy v pľúcach a skelete, prítomná je nová zlomenina driekového stavca so suspektnou infiltráciou miechy, za posledné mesiace schudol 14 kg, výrazne sa zhoršila mobilita, aktuálne prejde krátku vzdialenosť, inak je mobilný prevažne na invalidnom vozíku, jedná sa o nevyliciteľné ochorenie, ktoré ho vzhľadom k početným metastázam ohrozuje na živote pre hroziace rôzne zdravotné komplikácie (porucha dýchania, možnosť krvácania do dýchacích ciest, vznik patologických zlomenín s poškodením nervového systému) a prognóza ochorenia je veľmi nepriaznivá.

Sťažnostný súd po posúdení veci v prvom rade uvádza, že podstatou inštitútu upustenia od výkonu trestu odňatia slobody je to, že výkon uloženého trestu odňatia slobody nemôže byť pre odsúdeného takého charakteru, že by nespĺňal imperatív vyplývajúci z čl. 16 ods. 2 Ústavy SR a čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd platný bez ohľadu na druh a závažnosť spáchanej trestnej činnosti a uložený trest, a to že vo výkone trestu odňatia slobody je nutné rešpektovať ľudskú dôstojnosť odsúdeného a nesmú byť použité kruté, neľudské alebo ponižujúce spôsoby zaobchádzania alebo trestania, čo výslovne ustanovuje aj § 3 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Z citovaného ustanovenia § 413 ods. 2 Tr. por. vyplýva, že pre kladné rozhodnutie o upustení od

výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku je v prvom rade nutné zistenie, že odsúdený ochorel na nevyliciteľnú životu nebezpečnú chorobu (resp. nevyliciteľnú duševnú chorobu), čo je u odsúdeného splnené vzhľadom na zistené štádium onkologického ochorenia ako to vyplýva z vyššie uvedených správ Nemocnice pre obvinených a odsúdených.

Rozhodnutie podľa § 413 ods. 2 Tr. por. má fakultatívnu povahu („súd môže“), pričom pri rozhodovaní je nutné vziať do úvahy štádium a priebeh danej choroby a možnosti Zboru väzenskej a justičnej stráže zabezpečiť poskytnutie zodpovedajúcej zdravotnej starostlivosti, ako aj prihliadnuť na výmeru doteraz vykonaného trestu, resp. výmeru zvyšku trestu, ktorý by mal odsúdený ešte vykonať. Posledná z uvedených okolností však pri rozhodovaní nie je určujúca a má iba sekundárny význam, čo vyplýva z toho, že zákon umožňuje upustiť od výkonu trestu odňatia slobody dokonca aj v prípade, ak odsúdený ešte nevykonával žiadnu časť z uloženého trestu odňatia slobody.

V tomto prípade odsúdený z uloženého trestu odňatia slobody jedenásť rokov vykonal (po príslušnom započítaní vykonaných obmedzení osobnej slobody jeho osoby) trest vo výmere päť rokov a tri mesiace, čo je takmer polovica z uloženého trestu odňatia slobody. Podľa správy Nemocnice pre obvinených a odsúdených je odsúdenému vo výkone trestu zabezpečená zdravotná starostlivosť zodpovedajúca jeho zdravotnému stavu.

Na rozdiel od stavu, keď rozhodoval krajský súd napadnutým rozhodnutím, sťažnostný súd usúdil, že ohľadom posúdenia veci došlo k podstatnej zmene skutkového stavu s poukazom na to, že z aktualizovanej správy Nemocnice pre obvinených a odsúdených z 25. januára 2022 vyplýva, že na základe nového onkologického vyšetrenia zo 14. decembra 2021 bola u odsúdeného zistená progresia ochorenia s tým, že vzhľadom na ďalšie metastázy nevyliciteľné ochorenie potencionálne ohrozuje odsúdeného na živote a na rozdiel od pôvodnej správy bola v závere správy skonštatovaná aj veľmi nepriaznivá prognóza ochorenia.

Z uvedeného vyplýva, že v súčasnosti už napadnuté rozhodnutie o neupustení od výkonu trestu odňatia slobody nezodpovedá novo zistenému skutkovému stavu vyplývajúcemu z uvedenej aktualizovanej správy Nemocnice pre obvinených a odsúdených, a preto bolo nutné napadnuté rozhodnutie zrušiť. Sťažnostný súd však následne o žiadosti odsúdeného nerozhodol sám, ale krajskému súdu prikázal, aby vo veci znovu konal a rozhodol, keďže v opačnom prípade by stranám znemožnil sa vyjadriť k uvedenému novému podstatnému dôkazu zabezpečenému v sťažnostnom konaní, resp. prokurátorovi by zobral možnosť prípadného podania opravného prostriedku, ak by rozhodol iným spôsobom ako krajský súd.

Po vrátení veci bude musieť krajský súd o žiadosti odsúdeného opäť konať a rozhodnúť, v rámci čoho bude musieť vziať do úvahy novo zistené skutočnosti vyššie uvedené, čo však nebráni tomu, aby zabezpečil a vykonal aj ďalšie dôkazy, ak to bude považovať za nutné pre riadne posúdenie veci.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.